

Cuando se deja de favorecer y auxiliar la realización de una idea tan solo porque es agena, aunque de ella pudiera resultar incalculables beneficios para el país, se comete un acto denigrante en la pátria y en la sociedad en que se vive; y cuando los buenos propósitos no sólo son respondidos con una indiferencia, sino que por vil egoismo despliegánse actividades y energías para ahogarlos, por creerse que su realización sería humillación personal ó posición de intereses, no solo se comete un acto denigrante, sino también un crimen cuya mínima pena debe ser la guillotina.

Censuramos, y no nos cansaremos nunca de censurar y condenar, la intolerancia como un mal que debe evitarse al igual que una serpiente venenosa, sobre todo en esta época de nuestra regeneración.

LAAN LAGUI.



## Pag-aalaga sa mga sangol

Ang kakilakilabot na pagkakamatay ng mga sangol dito sa Pilipinas na may ilan nang taóng napupuna ay lubhang nakababahala sa mga marurunong at ikinapagdidilidili sa isang masaklap na kábukasang sápilitang aabutin ng mga tagarito, palibhasa ang bawa't buhay na iyang sa kamuraan pa'y nalilipol na ay isang lakas na nasasayang, at bawa't sangol na namamatay ay isang mámamayang maagang nababawas sa talaan ng mga magbibigay puri't kagalingan sa bayan natin.

Sa pagsusuring ginawa't ginagawa pa ng mga matatalino nating kapatid, ay nahahang nilang ang pangulong sanhi ng ganayang pagkakamatay ng mga bata ay ang di pagkaalam ng karamihan sa mga ina ng mabubuting tuntunin sa wastong panunupad ng napakadakilang nilang katungkulan. Dahil sa bagay na ito kaya napabunsod na nga ang isang Samahang pinamagatang "La Pro-

tección de la Infancia", na ngayo'y natatag sa Maynila, at itinataguyod ng mga bihasang mangagamot at pinangangasiwaan ng masisikap at may magagandang pusong mga babaeng pawang kababayan. Inaampon ng Samahang ito ang mga sangol na mahihirap, pinagkakalooban ng maipag aagdong buhay, at ang kanilang mga magulang ó kamag-anak na nagtatangkilik ay binibigyan ng karapatdapat na mga tagubilin at matwid na mga aral hinggil sa pag-aalaga ng kanikanilang sangol upang maiwas ang buhay ng mga ito sa maagang pagkasawi.

Dapat nating lingapin ang mga batang iyang sa ati'y magsisihalili; dapat nating kalingain ang mga lakás na iyang pakikibangnan ng ating bayan sa mga hinaharap na panahón, at búbuhay na lagi sa angkán ng mga taga Pilipinas. Silá ang magpapatuloy ng ating mga gawain, sila ang mamamana ng mga tibok ng ating puso, búbuhay sa ating mga pangarap at maghahayin ng masasamyong bulaklak sa ating alala; at sila ang sa wakás ay maglalagáy ng karikitdikitán hangá sa ating mga pagpupunyagi, mga pagpapakasakit at pagpapakabahala ngayon.

Tinatawagan nga namin ang mga ina upang mangagdalitang tumungháy at matutong makinabang sa sumusunod na mga aral na sa kanila'y iniuukol ng nangagsisulat na mga kilalang mangagamot na sina Dr. Juan Miciano at Dr. Mariano Martin, kapwa nagtuturo sa Universidad ng Sto. Tomás, Dr. Manuel Gomez, na kasalukuyang ka-gawad ng Sanidad at Dr. Atistón Bautista, Pangulo ng lupong Tagapaglitis sa mga Mangagamot. Ang munting aklát na itong kanilang ginawa ay inihayag sa ilalim ng kapangyarihan ng Kágararan ng Sanidad, na siyang namamahagi sa balanang mangailangan.

Ilalathala namin dito sa puri't ng you, at sa ilalim din ng pamagat na PAGAALAGA SA MGA SANGGOL ay inihayag namin ang mga karugtong sa mga bilang na sumusunod.

### Sa mga ina.

Sa hikayat ng Junta ng Sanidad (1) ng Sangkapuluhan at ng Ciudad ng Maynila ay

[1] Ang kapisanan ng mga pantás na mga mangagamot na nangangasiwa sa ikapanginilag sa mangasakit ng mga taong namamayan at sa ikalilipol ng mga sakít na pinangagalingan ng pagkakamatay, gaya ng kólera, bubónika, bulítong at iba pa.

tinipon namin sa sumusunod na pananalita, na walang ano mang tagláy na pagmamalakí dahil sa dunong, at itinala namin sa mġa sabinġ karaniwan at madaling maunawa at magaang mapagabot nġ lahat nġ pag-iisip, na sa mġa iná nahahandóg, ang mġa pagsasalaysay na bungġa nġ aming mġa pag-aaral at nġ mġa pinagdanasan namin sa pagganap nġ aming katungkulang pagkamanzagamot sa lupainġ itó, at ang inaad hika'y maiwasan iyang kalagimlagim na pagkakamatay nġ mġa sangól.

PAGLILINIS AT PAGGAMOT SA LUBID NG PÚSOD.

Kinakailangang totoo ang mġa tanġing pagiingat tungkol sa paglilinis nġ bagong anak na bata at paggamot sa lúbid nġ púsod, upang mapanġilagan ang mġa sakít sa balát, na dito'y lubhang madalás mangyari, at gayon din ang mġa katakot-takot na mġa pagkabulok na ang pinagkakadahlana'y ang kapabayaan at kakulangġan nġ kalinisan sa paggamot nġ lúbid nġ pusod.

Kapagkarakang ipanġanak ang bata, dapat na balutin agad sa isang makapal na toalla, at nġ huwag mangyari ang bigláng pagbabago nġ init na dating kinabihasaan sa loob nġ tiyán nġ iná, at saka ang maramdaman sa maliwanag na bagong linabasan, sapagka't lubhang maramdamin ang mġa sangol sa ganitong mġa pagbabago.

Pagka humihina na ó tumitigil na ang tibók nġ lubid nġ púsod, ay gagawin ang pagtatali nġ lúbid nġ púsod na ito. Ginagamit sa ganitong bagay ang isáng písing sinulid ó sutla na totoong malinis ó pinakuluan kaya muna. Tinatalán ang lúbid nġ púsod sa lugar na ang layo sa balát nġ tiyán ay tatlong dali, dapat higpitáng magaling at dalawahíng bilibid ang tali, upang mailaganġ dumugo sa mġa haharaping araw. Pagka may tali na ay puputulin ang lúbid nġ púsod, na isang centímetro ang palabis sa ibabaw nġ pinagtalian, at ang ipuputol ay gunting na pinakuluan muna sa tubig ó pinaraandaan sa ninġas, at nġ maalis ang lahat nġ dumí at mapatáy ang lahat nġ panggagalingġan nġ mġa ikahahawa, na siyang mangyayaring pagkadahilanan nġ pagkabulok nġ púsod.

(Itutulong.)



## Noli Me Légere

—o—

### II

#### !Sulong sa Kabayanihan!

(Karugtong.)

Di nalaon at dumating ang mġa magsasakdal sa tanggapan nġ hukom, nġuni't sa kasamaang palad ang hukom na kanilang sinadya ay wala noon sa loob nġ bayan; may nagsabing siya'y napa sa Maynila at di maalaman kung kaylan babalik.

Inaharap ang sakdal sa pangalawang hukom, dapwa't ito'y tumangging lumitis sa usapin sapagka't siya'y kamaganak nġ nag sasakdal na si Julio.

Ayon sa kautusan, ang presidente municipal nġ isang bayan ay siyang makakahalili nġ hukom at pangalawang hukom kapag ang mġa ito'y walang kaya ó karapatang lumitis sa isang paglilitis na "criminal". Sapagka nġa't ito ang ipinaguutos, ang mġa magsasakdal noon di'y nagsitunġo sa *Presidencia* upang dumulog sa harap nġ presidente. Nguni't talaga yatang sila'y sinasamá. Ang presidente ay wala rin doon. Hindi pa dumarating. Ang oras na iyon ay hindi pa oras nġ pagdating ni Mahabang-Kamay sa kanyang tanggapan. Iyon ay oras lamang nġ kanyang pagbangon, nġ paghiwalay sa mapanghalina niyang hiġaan, nġ pagpapaalam sa isang kinawilihang pangarap....

Si Mahabang-Kamay ay di nararapat bumangon nġ maaga; hindi ito nababagay sa kanya. Siya'y isang maginoo, isang presidente, isang punong-bayan na sumasahod buan buan nġ walongpung pisong matunog. Bumangong maaga ay nababagay lamang sa mġa mahihirap, sa mġa magsasaká, sa kanyang mġa kasamá, alila at mġa hindi maginoong gaya niya.

Tinutugtog ang ika 10 oras nġ si Mahabang-Kamay ay magbangon noong umagang iyon. Ang mġa hikáb niyang sunodsunod ay nagpapakilalang di pa nasisiyahan sa tulog. At muli sanang mahahandusay ang mahal nating ginoo, dangġan at nagitlá sa inġay nġ maraming tao na noo'y naghuhugusan sa tapat nġ kanyang bahay. Ang mġa taong ito'y siyang kasunodsunod nina Bayani mula nġ iwan nila ang tindahan ni